

INLICHTINGEN
SAMENVATTING

(ISAM)

1/73

Sectie: L2

Nr.: L2/0964/C-73

CLASSIFICATIE: [REDACTED]

EXEMPLAAR NR.: 33 VAN 55.

's-Gravenhage, 9 februari

INLICHTINGENSAMENVATTING

(ISAM 1/73)

	<u>Aantal</u> <u>blz. :</u>	<u>Clas</u>
I - CURRENT INTELLIGENCE	13	[REDACTED]
II - NIEUWE ONTWIKKELINGEN IN RUSSISCHE OLIE-POLITIEK	5	ONGEC
III - ROEMENIE: DE NIEUWE WET OP DE NATIONALE VERDEDIGING	8	ONGEC

=====

De ISAM is een nationaal inlichtingendocument, dat dienovereenkomstig dient te worden beveiligd.

De inhoud mag niet:

- a. ter inzage worden gegeven aan buitenlanders;
- b. met buitenlanders in discussie worden gebracht;
- c. worden gecopiëerd,

dan nadat daartoe vooraf toestemming is verleend door het Hoofd van de Luchtmacht Inlichtingendienst.

VERZENDLIJST
behorende bij
INLICHTINGENSAMENVATTING NR. 1/73

AAN:

	<u>EX. NR.:</u>
Chef Staf (Luchtmacht v/d Inspecteur Generaal der Krijgsmacht	1 1)
Voorzitter van het Comité Verenigde Chefs van Staven	2 1)
C- CTL t.a.v. HBI	3 3)
C- Vlb Soesterberg	4 3)
C- Vlb Leeuwarden	5 3)
C- Vlb Deelen	6 3)
C- Vlb Volkel	7 3)
C- Vlb Eindhoven	8 3)
C- Vlb Twenthe	9 3)
C- Vlb Gilze-Rijen	10 3)
C- NS Den Helder	11 3)
C- 1e GGW	12 3)
C- 2e GGW	13 3)
C- 3e GGW	14 3)
C- 4e GGW	15 3)
C- 5e GGW	16 3)
C- GTM	17 3)
C- CRC/SOC	18 3)
C- MVV Groep	19 3)
C- CLO t.a.v. HBI	23 t/m 26 2)
Directeur Luchtmachtstafschool	27
C- 1 LK t.a.v. C-ASOC	28
Lumat	29 1)
Lumat	30 1)
Lumat	31 1)
Lumat	32 1)
MaLumat	33 1)
LaLumat	34 1)
LaLumat	35 1)
LaLumat	36 1)
LaLuMarat	37 1)
 <u>i.a.a.:</u>	
Voorzitter v/h Comité Verenigde Inlichtingendiensten Nederland	38
Hoofd MARID	39
Hoofd LAMID	40
Hoofd IDB t.a.v. Lu-Liaison Officier	41
OOP/KLu	42
DMLu	43
HPMV <u>d.t.v.:</u> VCS	44
NMR-Neth. SHAPE t.a.v. Maj.	45
NMR-Neth. AFCENT t.a.v. Maj.	46
NMR-2ATAF t.a.v. Lt-Kol.	47

INTERN:

	<u>EX.NR.:</u>	
Plv. Secretaris-Generaal KLu	48	
BDL - Plv.CLS - Sous-Chef	49	
Hoofd Sectie L1, L4, L5 en L6 (ter circulatie)	50	
Hoofd Sectie L3	51	
Hoofd Sectie L2	52	
L2-bibliotheek	53	3)
HL2B	54	
Reserve	55	

-
- 1) ter info, daarna retour L2a
 - 2) ex.25+26 ter info, daarna retour L2a
 - 3) met extra bijlage: "Lvd in Egypte".

Inleiding.

1. De Sovjet-Unie - tot nog toe in staat zichzelf qua kennis en produktie van olie en gas te bedruipen - heeft besloten om in de toekomst te gaan samenwerken met olie maatschappijen buiten haar grenzen. Met de Amerikaanse olie maatschappij "Occidental Petroleum Company" werd op 14 juli 1972, als een eerste stap naar Amerikaanse en schijnlijk ook Japanse medewerking in de exploitatie van de Russische olie-reserves, een overeenkomst inzake wetenschappelijke- en technische samenwerking aangegaan. Vrijwel gelijktijdig heeft de Sovjet-Unie verzekerd van Iraakse en Libische olieleveranties.

2. Terwijl de V.S. meer en meer van olie-importen afhankelijk wordt blijkt de Sovjet-Unie nu de enige wereld-macht te zijn wier energiebronnen meer dan toereikend zijn om in de naaste toekomst alle lokale behoeften te voorzien. De moeilijkheid is echter, dat belangrijkste olie- en gasreserves zich meestal in ontoegankelijk streken bevinden en niet snel genoeg geëxploiteerd kunnen worden uitsluitend Russisch kapitaal en "know-how". Gezien deze feiten, wordt technische hulp uit het buitenland en extra importen uit de OPEC-landen blijkbaar acceptabel voor de Sovjet-Unie (OPEC = Organisatie of Petroleum Exporting Countries).

Tegenvallend groeitempo.

3. Olie. De ontdekking van grote olievelden ten oosten van de Oer hoofdzakelijk in West-Siberië, heeft in de afgelopen jaren veel aandacht gekregen. De voortdurend ongunstige verhouding tussen aanwezige reserves en produktie van ruwe olie sinds 1960, die - vanwege het onvoldoende aantal ontdekkingen van nieuwe olievelden - de afgelopen tijd nog slechter geworden is, moet echter niet uit het oog worden verloren.

4. Het huidige vijf-jarenplan voorziet dan ook in een procentuele groei van ruwe olie van slechts 7,3% per jaar (in 1975 496 miljoen ton) wat een veel kleinere groei betekent dan in vroegere vergelijkbare perioden, zodat afgezien moest worden van het vroegere principe van snel stijgende olie-exporten naar West-Europa.

5. Het jaar

5. Het jaarlijkse groeipercentage van de produktie van ruwe ol was in 1971 maar 6,6 % en zelfs 6% in het eerste halfjaar van 1972, alhoewel dit waarschijnlijk weer gaat stijgen zodra verschillende gro pijpleidingen gereed komen.

6. Gas. De Sovjet-Unie heeft aanzienlijk meer geluk gehad bij het zoeken naar gasbronnen. De aanwezige reserves zijn in de laatste jaren aanzienlijk gestegen, n.l. tot 17,9 triljoen (miljoen x miljoen) kubi meters begin 1972. Tachtig procent van deze reserves bevinden zich echter in West-Siberië en Centraal-Azië, hetgeen ontzaggelijke produktie- en transportproblemen met zich mee zal brengen.

7. Het vijf-jarenplan voorziet in een produktiestijging van 19 miljard kubieke meters in 1970 tot ongeveer 320 miljard in 1975, wat dus een snellere stijging van de gasproduktie dan van de olieproduktie betekent. Gezien de huidige - en de te verwachten reserves - is ook dit groeipercentage bepaald niet aan de hoge kant. Verwacht wordt dat zelfs in 1980 de produktie niet boven de 550-600 miljard kubieke meter per jaar zal uitkomen, dit ondanks het feit dat de huidige reserves een produktie op deze grootte gedurende een periode van ongeveer 30 jaar toelaten.

Samenwerking met het Westen.

8. De Sovjet-Unie heeft ook in het verleden soms de hulp van kapitalistische ondernemingen geaccepteerd. De nieuwe overeenkomst met de "Occidental Petroleum Company" kan dan ook als een voortzetting van een reeds bestaande politiek worden gezien. Vooral de Russische gasindustrie is afhankelijk van pijpleidingen met een grote diameter en materiaal afkomstig van West-Europese leveranciers, die meestal via ruime kredieten gefinancierd worden.

9. Deze kredieten worden meestal in de vorm van gasleveranties terugbetaald. De totale gaslevering aan West-Duitsland, Italië, Oostenrijk, Finland en Frankrijk zullen in de tweede helft der zeventiger jaren 20 miljard kubieke meter per jaar bedragen. Behalve de olie-industrie neemt het Westen bovendien deel aan de bouw van motoren, chemische- en andere moderne industrieën in de Sovjet-Unie.

10. Een nauwe

10. Een nauwe samenwerking met de Amerikaanse olie-industrie werd een jaar geleden nog voor onmogelijk gehouden, maar dankzij de huidige politiek van de regering Nixon en de groeiende Amerikaanse behoefte aan energie bronnen is hierin snel verandering gekomen.

11. De nieuwe overeenkomst met Occidental voorziet in een opzet waarbij een Amerikaanse onderneming, waarschijnlijk als hoofd van een consortium, technische hulp aan de Russen verschaft in ruil voor de levering van olie, gas, kunstmest, nikkel en andere mineralen. Er zal technische hulp in de ruimste zin van het woord gegeven worden, maar exploitatie, produktie en het gebruik van olie en gas zal voorrang krijgen en verwacht wordt dat geologen van Occidental gedetailleerde studies van potentiële petroleum gebieden in de Sovjet-Unie zullen maken. Er gaan ook geruchten over de constructie van een grote gasleiding van Noord-Siberië naar Murmansk.

Technische hulp uit Japan.

12. Japan is uiteraard niet minder geïnteresseerd dan de Amerikanen in een eventuele deelneming in de ontginning van Russische bronnen. Er hebben langdurige onderhandelingen tussen Japanse industrieën en de Sovjet-Unie plaats gevonden, en waarschijnlijk zal nog in april van dit jaar een overeenkomst betreffende de gezamenlijke ontginning van de olievelden in West-Siberië en in het gebied rondom het eiland Sakhalin worden gesloten. De overeenkomst zal hoogstwaarschijnlijk de constructie van een pijpleiding van Irkoetsk naar Nadhodka en de verscheping van 30 à 50 miljoen ton ruwe olie per jaar naar Japan bevatten.

13. Het belang van olie-importen is, evenals buitenlandse technische hulp, zeker geen nieuw verschijnsel voor de Russische economie maar de nieuwe leveranties uit Iraq en Libië verdienen evenwel speciale aandacht. Afgezien van kleinere importen uit landen zoals Egypte, Algerije en Afghanistan, ontving de Sovjet-Unie 5,6 miljard kubieke meter gas van Perzië, wat na de voltooiing van de benodigde faciliteiten in 1974 kan oplopen tot 10 miljard kubieke meter per jaar, hetgeen toekomstige gasleveringen vanuit West-Europa onwaarschijnlijk maakt.

14. Conform de Russische handelspolitiek, ontvangt de Sovjet-Unie het Perzische gas op ruilbasis. Interessant is, dat Perzië deze regeling als minder voordelig dan haar normale overeenkomsten met het Westen beschouwt. In 1966/67 moedigde de Sovjet-Unie ook haar Satellietlanden aan om olie-overeenkomsten op ruilbasis met Perzië af te sluiten, maar door de sluiting van het Suez-kanaal zijn deze leveranties, behalve v.w.b. Roemenië, nooit op een bevredigend niveau gekomen.

Belangen in Irak.

15. Irak's confrontatie met het Westen verschafte de Sovjet-Unie niet alleen de mogelijkheid om zich van olieleveranties te verzekeren, maar bovendien heeft Rusland nu politieke invloed in één der belangrijkste landen aan de Perzische Golf. Het Noord-Rumaila olieveld, dat vroeger behoorde aan de Iraakse Petroleum groep, doch ruim tien jaar geleden werd onteigend, is sindsdien met Russische en Hongaarse hulp ontwikkeld en sinds kort begonnen met commerciële leveranties met een geschatte totaal opbrengst van 5 miljoen ton per jaar.

16. De Sovjet-Unie verklaarde zich bereid om in 1972 één miljoen ton ruwe olie uit Noord-Rumaila af te nemen en van 1973 tot 1975 2 miljoen per jaar grotendeels als contra-prestatie voor de hulp van de Sovjet-Unie. Olieleveranties aan andere communistische landen, op ruilbasis, kunnen worden verwacht. De Sovjet-Unie stond ook positief t.o.v. de onteigening van de olievelden in het Noorden, zonder zich echter tot aankopen te verplichten. Rusland zal assistentie verlenen bij de bouw van een raffinaderij te Mosul (capaciteit 1,5 miljoen ton jaarlijks) en bij een 600 km lange pijpleiding van Basra naar Bagdad.

17. Ongetwijfeld zou Irak haar oliereserves graag aan de Warscha Pakt landen verkopen, die v.w.b. Noord-Irak direkt leverbaar is (56 miljoen ton per jaar) en v.w.b. Noord-Rumaila kan oplopen tot 40 miljoen ton in 1980. Het zal voor de Sovjet-Unie echter moeilijk zijn zulke hoeveelheden af te nemen en met harde valuta of via acceptabel materiaal en diensten te betalen.

18. Bovendien is

18. Bovendien is het voor de Sovjet-Unie niet aantrekkelijk om grote investeringen in een land als Irak te doen, waar weliswaar goede betrekkingen mee worden onderhouden, doch waar het onmogelijk zal zijn om permanente politiek en militaire controle uit te oefenen. Waarschijnlijk zal de export naar de Sovjet-Unie in de toekomst nog wel toenemen, maar deze zal nooit het totale export potentiëel van Irak benaderen.

Olie uit Libië.

19. Evenals Irak moet Libië kanalen vinden voor de door nationalisatie vrijgekomen olie. Tot nu toe is Libië erin geslaagd ongeveer 5 miljoen ton per jaar aan Oost-Europese landen te verkopen (50% van de totale produktie-capaciteit), waarbij inbegrepen zijn de 2½ miljoen ton aan de Sovjet-Unie. De rest gaat naar Bulgarije, Roemenië en Joegoslavië.

20. Het huidige Libische regime, alhoewel sterk anti-communistisch, komt de Russische bijval t.a.v. de Libische nationalisering van Westerse raffinaderijen uiteraard zeer gelegen, maar het is niet onwaarschijnlijk dat de voorwaarden van de overeenkomst - wederom op ruilbasis - commercieel gezien voordelig voor de Sovjet-Unie zijn.

21. Opmerkelijk is, dat de Russen zich tot nu toe verplicht hebben grotere hoeveelheden ruwe olie uit Libië dan uit Irak af te nemen. Dit alles maakt het niet ondenkbaar dat Irak, evenals andere Arabische landen uiteindelijk enigszins tereurgesteld raakt over Rusvrienden.

Naáchrift.

22. Gesteld kan worden dat de Sovjet-Unie nu moet erkennen, dat het Westen superieur is op het gebied van technisch management v.w.t. de petroleum en andere belangrijke industrieën. De Russische wetenschappers hebben dikwijls hun vindingrijkheid getoond, b.v. in de ruimtevaart, nucleaire- en wapenontwikkelingen, maar technische verfijning op industriële schaal kan het best in een klimaat van concurrerende research, zoals in het Westen, tot stand komen en niet in de centraal geleide economie van de Sovjet-Unie.

=====

III - ROEMENIE: DE NIEUWE WET OP DE NATIONALE VERDEDIGING

1. In Roemenië werd op 20 november 1972 het vroegere Ministerie van de Strijdkrachten door een beschikking van de Roemeense Staatsraad omgedoopt tot het Ministerie van Nationale Defensie, een benaming die overigens ook vóór 1950 werd gebezigd. De reorganisatie, die ondermeer de civiele luchtvaart van het Ministerie van Verkeer en Telecommunicatie onder het nieuwe ministerie brengt, maakt deel uit van het officiële streven (cfr ISAM 6/72) naar verbetering van de competentieverdeling in partij- en staatsapparaat, i.c. naar een "voortdurende verbetering van het staatsapparaat", waartoe reeds op het 10e partijcongres (augustus 1969) en de Nationale Partijconferentie van juli 1972 was besloten. Laatstgenoemde bijeenkomst stond in het teken van wat werd genoemd verbetering van de leiding en planning van de sociaal-economische activiteiten en de ontwikkeling van de socialistische democratie. In de partij betekende een en ander dat gestreefd zou worden naar meer rol van functionarissen in partij- en staatsambten, naar versmelting van staats- en partijorganisaties en naar een betere afbakening van bevoegdheden op organisatorisch terrein. Met betrekking tot defensie-problemen werd in een resolutie vastgelegd dat bij het doorvoeren van de leerstellingen van het marxisme-leninisme, volgens welke het volk moet worden bewapend door de revolutie, bijzondere aandacht zou worden besteed aan de zgn. "Patriottische gardes" en de militaire opleiding van de jeugd. De nieuwe beschikking behelst dan ook conform deze resolutie van de Nationale Partijconferentie van juli 1972 een aantal nieuwe en meer gespecificeerde punten. Arbeidsterrein en zeggingsmacht van het nieuwe ministerie werden gewijzigd en uitgebreid.

2. Terwijl het oude ministerie op het gebied van organisatie, rusting en training van de strijdkrachten op aanwijzing van de ministerraad alleen een stuk staatsbeleid ten uitvoer legde zal het nieuwe ministerie partij- en staatsbeleid doorvoeren en opereren onder de leiding van het Centraal Comité van de Roemeense CP. Het ministerie voert de bevelen uit van de opperbevelhebber van de Roemeense strijdkracht (Ceausescu) en volgt de richtlijnen van de Defensieraad (voorzitter Ceausescu). Het ministerie is slechts als "administratief staatslichaam" aan de ministerraad ondergeschikt gebleven. Op het gebied van buitenlandse betrekkingen

landse betrekkingen

landse betrekkingen zal het nieuwe ministerie "betrekkingen van samenwerking onderhouden met de ministeries van defensie van de WP-lidstaten, met het WP-Commando en de ministeries van de andere socialistische staten". In het oude decreet van 1964 werd van het WP en de andere socialistische staten geen melding gemaakt. Niettemin ondersteunen deze nieuwe bepalingen over de buitenlandse betrekkingen van het ministerie nogeens de zelfstandigheid van de buitenlandspolitieke koers van Roemenië. De term "samenwerking", waarbij het WP in één genoemd wordt met de andere socialistische staten, zou als vrij minstens maal tegenover het WP en als maximaal tegenover de "andere socialistische staten" kunnen worden opgevat. Tot het werkkterrein van het ministerie behoort nu naast de organisatie, uitrusting en opleiding van strijdkrachten, de verdediging van de staatsgrenzen e.d. de militaire training van alle burgers tegen elke daad van agressie. Het ministerie geeft inspiratie en steun aan de "Patriottische gardes", aan de eenheden die militaire instructie geven aan de jeugd en aan andere vormen van militaire instructie voor de bevolking, zodat "elke burger in staat zal zijn zich vertrouwd te maken met de tegen een agressor aan te denken gevechtuitrusting en deze vermag te hanteren". Het ministerie organiseert de politieke opvoeding van de militairen op zodanige wijze dat de strijdkrachten met de marxistisch-lenenistische politiek van de Roemeense CP vertrouwd raken en deze ondersteunen.

3. De plicht de staatsgrenzen te bewaken en te verdedigen wordt in het nieuwe decreet nader gepreciseerd: de verdediging geldt de veiligheid en onschendbaarheid van 's lands grondgebied met inbegrip van de luchtruim en de territoriale wateren. In het kader van de verdediging van het Roemeense luchtruim wordt bepaald dat het nieuwe ministerie de gehele burgerluchtvaart "ter land en in de lucht, binnen het Roemeense luchtruim" zal leiden en coördineren. De overheveling van de burgerluchtvaart van het Ministerie van Verkeer en Telecommunicatie naar het Ministerie van Nationale Defensie wordt gemotiveerd met niet alleen de noodzaak om de coördinatie te verbeteren, maar ook om zeker te stellen dat op dit terrein te allen tijde onwrikbare discipline heerst. Dienovereenkomstig wordt in het nieuwe ministerie het Commando Burgerluchtvaart ingesteld, dat naast de professionele taken die het op het gebied van vliegveiligheid e.d. zal behartigen maatregelen moet treffen t.b.v. een "onwrikbare discipline" bij de staf en deze staf "hoogst

politiek-morele beginselen" zal bijbrengen. Het laatste waarschijnlijk om het personeel in zijn contacten met het buitenland beter tegen ongewenste invloeden in bescherming te nemen. In het algemeen kan trouw gezegd worden dat met het decreet over de opzet van het nieuwe ministerie het toezicht van de Roemeense CP op alles wat met de strijdkrachten en 's lands verdediging in bredere zin te maken heeft versterkt. Natuurlijk moet men op de Roemeense zelfstandigheid wijzen, maar ook op haar prijs.

4. Nog sterker in de aandacht kwam enige weken na de reorganisatie van het ministerie van defensie de nieuwe Roemeense defensiewet staan, die 27 december 1972 door de Nationale Vergadering, het Roemse parlement, werd aangenomen en welke op 31 maart 1973 in werking zal treden. Ten overstaan van de Nationale Assemblee verklaarde minister van defensie Ion Ionita dat de wet, die tot een versterking van de defensieve capaciteit van het land moet leiden, binnen het raam moet worden gezien van andere recente wetgeving op het gebied van verbetering van de organisatie en leiding van het maatschappelijk leven. Nader aangegeven dit in feite het brede kader van Ceausescu's cultureel-ideologische campagne welke sterk de nadruk heeft gelegd op de vorming van de "nieuw mens". Met deze ideologie - overigens ook in de SU een steeds terugkerend thema - wordt getracht een grotere solidariteit tot stand te brengen en tussen de socialistische maatschappij en de enkeling, wiens houding die van een altijd strijdbaar verdediger van de "socialistische verdedigingen" moet zijn. Men ziet: hoewel op de keper beschouwd de economische onderbouw de menselijke psyche behoort om te zetten ("als vanzelf"), is het de door de staat gevoerde strijd, bewuste beïnvloeding, de mentaliteit moet veranderen. Wat zich hier aanbiedt doet dat niet in een vorm van dialectisch materialisme, maar duidelijk in de vorm van het officieel verfoeide "voluntarisme". Afstappend van dit ideologisch terrein, moet op de politieke betekenis van de nieuwe defensiewet worden gewezen die vooral de aandacht heeft getrokken door de grote nadruk die erin op de nationale soevereiniteit wordt gelegd. Artikel 2 van de wet laat duidelijk uitkomen dat alleen het Roemeense volk voor de verdediging van het land verantwoordelijk is: "De verantwoordelijkheid voor de toekomst van onze natie, haar onafhankelijkheid, soevereiniteit, eenheid en territoriale onschendbaarheid maakt het noodzakelijk het verdedigingsvermogen van het land voortdurend te versterken". H

is duidelijk dat

is duidelijk dat de Roemenen geen bereidheid tonen handlangersdiens aan de SU te bewijzen en dat zij een Sowjet-"interventierecht" in ge- len van revisionistische afwijkingen en dat gebaseerd heet te zijn op het "socialistisch internationalisme" volstrekt verwerpen. Zelfs kan gesteld worden dat de nieuwe wet meer dan met die van enig WP-land g- lijkenis vertoont met de Zuidslavische, welke één maand na de Sowjet inval in Tsjechoslowakije werd aangenomen en zeker ten dele als een reactie op deze interventie kan gelden. De Roemeense wet voorziet in de instelling van plaatselijke defensieraden en de organisatie van t- ritoriale verdedigingseenheden met verplichte militaire training voo- de gehele bevolking en schrijft lokaal verzet voor tegen elke agress- ook wanneer de centrale overheid ophoudt te functioneren. Gelet op d- aard van de Breznjew-doctrine, de leer van de beperkte soevereinitei- van "socialistische" landen, is het niet aannemelijk dat de Roemenen zich op dit punt geen concrete voorstellingen hebben gemaakt. Men ve- gete ook niet dat Roemenië het enige WP-land was dat zich van "broed- lijke hulpverlening" aan Tsjechoslowakije afzijdig hield. Hieraan ka- nog ter meerdere verduidelijking worden toegevoegd dat de Roemeense regering op de voorbereidende besprekingen voor een Europese veilig- heidsconferentie in Helsinki heeft aangedrongen op de totstandkoming- van een dokument, waarin alle deelnemende staten de verplichting aar- vaarden dat zij "onder geen omstandigheden, in geen enkele vorm en o- der geen enkel voorwendsel" geweld of dreiging met geweld in hun in- nationale betrekkingen zullen aanwenden.

5. In militair opzicht is de organisatie van de territoriale - dediging van de WP-staten steeds een zorg voor de SU geweest. De ve- hoogde betekenis die de "Patriottische gardes" in Roemenië (evenals Joegoslavië) thans wordt toegemeten is des te opvallender omdat dez- instelling in Roemenië nu juist onmiddellijk na de inval in Tsjecho- slowakije nieuw leven werd ingeblazen. De instelling van de Patriotti- sche gardes", voorheen een vrijwilligersorganisatie, wordt krachten- de nieuwe defensiewet tot één van de verplicht gestelde vormen van- litaire opleiding van de bevolking (tot 60 jaar voor mannen, tot 55- jaar voor vrouwen). De eenheden van de luchtbescherming, de plaatse- militaire opleidingscentra voor de jeugd en andere dergelijke organ- ties waarin de wet voorziet zullen hun werkzaamheden uitoefenen ond- leiding en toezicht van het Ministerie van Nationale Defensie. Arti

105 bepaalt evenwel dat de "patriottische gardes" onder de directe leiding van het Centraal Comité van de CP, de opperbevelhebber van de strijdkrachten (Ceausescu) en van de plaatselijke partijorganisaties komen te staan. Het frappeert (hoewel gelet op de algemene aard van wet wellicht verklaarbaar) dat de nieuwe defensiewet over het WP en Roemenië's verplichtingen in het kader hiervan erg zwijgzaam is. All in Artikel 7 wordt gepreciseerd dat "de staat van oorlog slechts kan worden uitgeroepen in geval van gewapende agressie tegen Roemenië of tegen enige andere staat waarmee Roemenië wederzijdse defensie-verplichtingen middels internationale verdragen heeft aangegaan, mits zich een situatie heeft voorgedaan waarin de verplichting om oorlog te verklaar gewettigd is". In mei 1974 zal Roemenië formeel het recht hebben het lidmaatschap van het WP op te zeggen. In dit verband en gelet op het karakter van de defensiewet wordt door sommige commentatoren op de mogelijkheid gespeculeerd dat, mocht een algemeen accoord ter EVC of in het kader van onderhandelingen over wederzijdse en evenwichtige troepenverminderingen in Midden-Europa tot stand komen, de Roemenen dit als een voorwendsel kunnen aangrijpen om zich uit het WP terug te trekken. Zij zouden de Sowjets dan "duidelijk" kunnen maken dat onder de nieuwe omstandigheden hun diverse bilaterale vriendschaps- en samenwerkingsverdragen het WP-lidmaatschap op adequate wijze zouden vervangen. Het lijkt een al te hypothetische constructie die vooral nog op teveel wishful thinking berust. Het model is wel erg abstract, want ook al hebben de Russen zich tegen "blokkenmanie" verklaard, hun realisme is natuurlijk hierin gelegen dat zij er alleen de tegenpartij van beschouwen.

6. Vooral juist doordat Roemenië lid is van het WP wordt ook het wezenlijke verschil tussen de Zuidslavische en de Roemeense defensie bepaald. Bij het aanduiden van potentiële agressors konden de Joegoslaven zo niet onomwonden toch veel meer expliciet zijn. De stafchef van de Joegoslavische strijdkrachten, generaal Butanj, verklaarde in mei 1970 dat "in het algemeen gesproken ons concept van nationale verdediging geen onderscheid kent tussen agressors naargelang hun sterkte of politieke kleur". Elke agressor, zo filosofeerde hij, is eenvoudigweg een agressor en moet als een vijand worden beschouwd. De Roemeense wet is in dit opzicht voorzichtiger gesteld. De wet bepaalt dat de Nationale Vergadering of de Staatsraad de noodtoestand voor het hele land of v

een bepaalde plaats

een bepaalde plaats en een gedeeltelijke of algehele mobilisatie kan afkondigen. De bewoordingen van Artikel 1, waarin het verbod van erkenning of aanvaarding van een algemene capitulatie of van een bezetting van het land is vervat, laten doorschemeren dat de wetgever in eers aanleg aanvallen van buitenaf op het oog had en minder gepreoccupeerd is geweest met verraad, complotten of de onthulling van militaire en andere staatsgeheimen aan vertegenwoordigers van een buitenlandse macht. De nieuwe wet zou volgens Roemenië-specialisten niettemin reminiscenties wekken aan de geruchtmakende, maar erg duister gebleven affaire Serb, voormalig commandant van het Boekarester garnizoen. In dit verband wordt de aandacht gevestigd op het feit dat in de wet de verdediging van het land, handhaving van de openbare orde en de staatsveiligheid onlosmakelijk verbonden zijn. Onderhandelingen over gedeeltelijke of volledige beëindiging van vijandelijkheden, over beëindiging van de staat van oorlog of het sluiten van een vredesverdrag kunnen alleen door de Nationale Vergadering (of in tussenperioden door de Staatsraad op voorstel van de Defensieraad) geëffectueerd worden. De defensiewet is weinig expliciet over de bevoegdheid van de regering militaire bondgenootschappen te sluiten, over militaire raadpleging met andere staten en het houden van nationale of multinationale militaire oefeningen.

7. De nieuwe defensiewet versterkt daarentegen de positie van partijleider op het terrein van defensie en geeft een nauwere omschrijving van de bevoegdheden van de Defensieraad. De voorzitter van de Defensieraad (Ceausescu) is tevens opperbevelhebber van de strijdkrachten. De organisatie van de Roemeense defensie wordt gezegd gebaseerd te zijn op het grondconcept van een verdedigingssysteem dat door de Defensieraad wordt uitgewerkt. De Defensieraad is verantwoording schuldig aan het CC van de partij (waarvan Ceausescu secretaris-generaal is) en aan de Nationale Vergadering. De besluiten van de Defensieraad hebben verbindendheid voor alle organen waarop zij betrekking hebben. De Defensieraad treedt coördinerend op en behartigt de voornaamste defensie-aanleggenheden in vredetijd, leidt rechtstreeks de militaire operaties tijdens van oorlog en "kan andere functies vervullen die betrekking hebben op de verdediging en veiligheid van het land". Hoe belangrijk de Defensieraad is valt af te lezen uit het feit dat zij de rapporten ontvangt uitgaan van het Ministerie van Nationale Defensie slechts "in ontvan

behoeft te nemen.

behoeft te nemen. In het algemeen is de nieuwe defensiewet een voortzetting van de tendens waarbij controle en directe leiding op alle troepen in handen van de partij en de Staatsraad onder Ceausescu worden geconcentreerd, zulks ten koste van de regeringsinstanties. De regering draagt slechts zorg voor de uitvoering van de algemene maatregelen op defensie-terrein op grondslag van de besluiten van de Defensieraad. Zoals in de SU blijft de partij de fundamentele leidende kracht, terwijl de andere massa-organisaties (daaronder de staat) secundair zijn en slechts overbrengen, een drijfkrachtfunctie hebben.

8. Bij de presentatie in de Nationale Vergadering van het rapport van de permanente Defensie-commissie benadrukte partijsecretaris Ion Dinca dat de totstandkoming van de wet een zuiver Roemeense aangelegenheid vormde. Behalve dat specifiek Roemeense omstandigheden in acht genomen waren was ook het marxistisch-leninistische beginsel van "bewapening van het gehele volk door de revolutie" tot gelding gebracht. In verband wees hij er op dat de voorzieningen van de defensiewet alle Roemeense burgers betreffen: zulks zowel via de dienstplicht in het algemene kader van de eenheden van het Ministerie van Nationale Defensie als het Ministerie van Binnenlandse Zaken alsook via de "Patriottische groepen", de plaatselijke eenheden van de luchtbescherming en de organisaties voor militaire training van de jeugd. De instelling van plaatselijke verdedigingsraden zou tevens de macht van de lokale organen van de staatsmacht versterken. De betekenis van deze "bewapening van het gehele volk" werd reeds eerder in het tijdschrift "Klassenstrijd" in een artikel van een Roemeense kolonel over de theorie van de volksoorlog uiteengezet. Door dit type oorlog wordt tegen de agressor "dertig à veertig percent van de totale bevolking van een land" gemobiliseerd, waardoor de moeilijkheden waarvoor kleine en middelgrote landen geplaatst worden bij een confrontatie met machtige vijandelijke legers worden opgelost. In het artikel werd ook gewezen op het belang van mentale training voor het volk in een tijdperk waarin communicatie- en propagandatechnieken aanzienlijk verbeterd zijn. Bij het tegengaan van gewapende agressie tegen de territoriale integriteit en soevereiniteit van "ons socialistische vaderland" zou rekening dienen te worden gehouden met imperialistische doctrines over psychologische oorlogsvoering. Doctrines betreffende een zgn. "gradueel, aangepast of massaal antwoord" werden als ideologische wapens bestempeld ter ondermijning van het potentieel van een vijand.

9. De nieuwe Roemeense wet op de nationale verdediging is vanwege het complex karakter dat alle partijpolitieke en staatssectoren de gehele maatschappelijke en economische sector bestrijkt tot nu toe de meest omvangrijke defensiewet binnen het WP. Binnen de perken van de politiek-militaire en zuiver militaire belangen van het WP blijft vertoont de wet meer dan die van de andere zes WP-landen een autonoom karakter. Een aantal elementen werd niettemin ontleend aan defensiewetten en militaire richtlijnen van andere WP-landen. In nationale vorm gemodificeerd zijn deze o.m. de volgende: de militarisering naar IJers voorbeeld van economische instellingen en gemeenschapsinstellingen in geval van oorlog, de verplichte pre-militaire opleiding van de jeugd naar Sowjet-voorbeeld, de vorming van gemengde territoriale verdedigingsraden op plaatselijk niveau onder leiding van de CP min of meer naar Oostduits voorbeeld. Het algehele concept van de zelfverdediging van het territorium door alle burgers benadert de bepalingen die reeds eerder in Zuid-Slavië waren ingevoerd. Het geheel en al te beschouwen als een rechtstreeks uitvloeisel van Roemeens-Joegoslavische militaire samenwerking, die na de inval in Tsjechoslowakije op gang kwam, ligt minder correct. Al even gewaagd en overtrokken zou de uitleg zijn, dat de Roemenen zich thans de maoïstische leer van de volksoorlog hebben toegeëigend. Al deze zaken zijn zeker als echo of ondertoon aanwezig, maar de weg die ermee wordt gemarkeerd blijft strikt Roemeens.

-o-o-o-